

*NØK - Nordisk Økonomisk Kvægavl
Akureyri, Island, 23.-26. juli 2000*

Kvægbondens netværk inden for forskning, forsøg og uddannelse

v/kvægbonde Tage Christensen, Fjelsø, Danmark

Jeg har fået til opgave at beskrive mit syn på fremtidens netværk for kvægbonden i Danmark, -noget som måske også vil være meget lig situationen i de øvrige nordiske lande. Strukturen er forskellig i de enkelte lande, men udviklingen vil gå i samme retning. Betaling, dels fra landmanden, dels fra det offentlige til ovennævnte opgave, er også forskellig, men udviklingen mod at vi, som kvægbonder, også skal deltage økonomisk, vil sikkert være gennemgående i alle medlemslandene.

Det er klart, at mine betragtninger især vil berøre den udvikling, jeg ser for mig i Danmark, for fremtidens kvægbonde og hans muligheder for at være en aktiv medspiller til udviklingen inden for forskning, forsøg og uddannelse.

Et lille resumé over udvikling i primær-bruget viser, at der er 10.000 mælkeproducenter i år 2000. Dette antal vil være ca. 5.000 om fem år.

Hvorfra betales forskning/forsøgsopgaver?

Vi har en tradition for, at der fra det offentlige betales en væsentlig del til grundforskning. En tradition, som vil fortsætte med en klar politisk dagsorden med forskning for bedre miljø, økologi og dyrevelfærd. - En udvikling, som har taget fart under den social demokratiske regering, men som formentlig ikke vil ændres væsentligt ved et eventuelt regeringsskifte.

Ud over de offentlige midler, betaler jeg som kvægbonde via produktafgifter på mælk, kød og insemineringer ca. 20.000 kr. pr. år for en besætning med 100 køer.

Det er klart, at jeg som bonde ønsker at have medindflydelse på, hvad disse midler bruges til. Derfor er et tæt samarbejde omkring forskningsopgaver et krav; dels at forskningsopgaverne kan prioriteres med en afbalanceret vægt lagt på fodring, sundhed og avlsrelaterede opgaver, og dels at finde samarbejdspartnere nationalt og internationalt, der medvirker til at løse opgaverne.

Vi har i Danmark traditionelt samarbejdet med de to institutioner KVL, København og DJF, Foulum. Det vil blive et krav fremover, at viden flyder lettere over grænser, og at resultaterne hurtigere vil være målbare hos kvægbrugeren.

Så målene er:

- a) Et samspil af offentlige og brugermidler
- b) En enkel organisation af kvægbrugere til prioritering af opgaver
- c) Adgang til nationale og internationale forskningsresultater
- d) Forskning, der er målbar hos kvægbrugere

Det må være kvægbondens opgave også at være med til at stille krav til, hvilke forsøg der skal igangsættes. Der er mange muligheder for at opnå resultater. Med de moderne EDB-faciliteter kan mange analyser foretages i Kvægdata-basen, der indeholder data fra alle besætninger. Hvis ikke det er tilstrækkeligt, har vi studielandbrug og Kvægbrugets Forsøgscenter, Foulum, - et nyt center, som vi forventer os meget af.

Ligesom vi i landbruget har ændret os struktur-mæssigt gennem årene - og vil gøre det i endnu højere grad de nærmeste år - tror jeg også, at vore forskere og forskningsinstitutioner nødvendigvis må tilpasse sig, hvis der også fremadrettet skal være opgaver at løse for kommende kvægbrugere. - Og det håber jeg, at forskerne og institutionerne vil.

Vi stiller følgende krav til samarbejde om forskning og udvikling:

- a) ***Projektets længde***
Fra mangeårige til korte åremål med mulighed for justering eller stop undervejs
- b) ***Forskere mere resultatorienterede***
Resultaterne skal ikke "blot" publiceres internationalt, men resultere i anvisninger i praktiske forbedringer i besætningen
- c) ***Mere internationalt samarbejde***

Måske kan projekter foregå i samarbejde med andre landes forskning eller måske i andre lande

d) *Storre udveksling af forskere eller opgaveløsninger på flere institutio ner*

Vi skal derfor inden for landbrug - men især her vedrørende kvægbruget - tilpasse vores organisationer, så de er rustet til at have kompetance fagligt og økonomisk til at konkretisere ønsker over for forsøgs- og forskningsverdenen. Det kræver mod og visioner, og det har vi som kvægbønder - eller har vi?

Næste punkt i mit indlæg skal handle om uddannelse.

Jeg tænker her på uddannelse af kvægbonden, men også på netværket omkring ham. Det betyder naturligvis meget, at vi bliver så få, og kravene til os vil blive store.

Vi bliver så få selvstændige kvægbrugere tilbage, at der vil blive stillet stadigt større krav til de skoler, der skal uddanne de unge. Det betyder, at færre skoler end i dag skal tilbyde kvægkurser. Kurset skal naturligvis indeholde almen viden og grundviden om planteproduktion og økonomi mm. Men de afsluttende kurser omkring driftsledelse, økonomi mm. skal endnu mere faginddeles: Svin - planter - maskiner - kvæg osv.

I de unges uddannelsesforløb burde et udenlandsophold være obligatorisk. Samarbejde på tværs af landegrænser og faglig viden på andre sprog vil være en naturlig del, lige som information via Internet vil være lige så naturligt som at telefonere til det stedlige rådgivningscenter. Det kræver således en grundig EDB-undervisning.

Det vil også være naturligt, at der skal undervises og uddannes "funktionærer" til større kvægbrug, der typisk vil være 2-3 mands-brug.

Det kan så være med flere partnere eller mere faste medhjælpere, end det vi ser i dag.

Det vil også være naturligt at se på **mit** netværk og deres uddannelse, hvis jeg skal kunne bruge dem i fremtiden.

Kvægbrugeren
Rådgiver
Forsker
Servicepersonale

Uddannelsen er lige beskrevet, og læreren skal kunne uddanne disse specialister på de enkelte fagområder. Det kræver egen erfaring eller meget kendskab til udviklingen nationalt såvel som internationalt.

Rådgivning af 5.000 mælkeproducenter i fodring og avl vil kræve meget få, men professionelle sparringspartnere. Det vil være organisationsansatte eller private på fodringsområdet og danske eller internationale på avlsområdet. Her har kvægavlsforeningerne opgaven med at matche udenlandske sælgere.

Forskere skal i højere grad være internationalt orienteret og uddannet og endnu bedre til at formidle resultater.

Vort øvrige servicepersonale: dyrlæger, inseminører mfl. vil også i deres uddannelser skulle specialiseres til opgaver, der stilles i det danske kvægbrug om fem år.

Som det ses, er kvægbrug et erhverv og en produktionsgren i udvikling. Ligesom de 5.000 kvægbrugere, der går ud af erhvervet de næste fem år skal omstille sig, således skal vi, der er tilbage, ligeledes tilpasse os. Vi skal stille krav til vore omgivelser, men vi skal ikke blive så forskrækkede, at vi ikke tør medvirke positivt også i en sådan udviklingsfase. Vi vil stadig være med til at støtte et nationalt forsknings- og forsøgsmiljø, men også her må der ske tilpasninger.

Så jeg tror, at vi fremover vil have brug for disse samarbejdspartnere, både på nationalt, men fremover i endnu højere grad på internationalt plan.